

**Publieke raadpleging onder de inwoners van Bernheze over
herdenkingen, de nationale herdenking op de Dam en over
vrije dagen**

3 mei 2019

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Resultaten	4
1.1 Herdenkingen	4
1.2 Nationale herdenking op de Dam	9
1.3 Lokale herdenking in Bernheze	12
1.4 Vrije dagen	16
2. Onderzoeksverantwoording	19
2.1 Methodiek	19
2.2 Leeswijzer	19
3. TipMooiBernheze	20
4. Toponderzoek	21

Samenvatting

Op vraag "1 Ken je persoonlijke verhalen over de oorlog?" antwoordt 65% van de respondenten: "Ja".

Op vraag "1.1 Kun je hier een korte toelichting op geven?" antwoordt 76% van de respondenten: "Ja, namelijk:".

Op vraag "2 Sta jij stil bij de Nationale Dodenherdenking?" antwoordt 87% van de respondenten: "Ja".

Op vraag "3 Wat vind je belangrijk bij het herdenken van de Tweede Wereldoorlog? " antwoordt 90% van de respondenten: "Dat mensen beseffen dat vrijheid niet vanzelfsprekend is".

Op stelling "4 'Het is belangrijk dat lokale dodenherdenkingen, zoals in Bernheze, blijven bestaan'" antwoordt in totaal 79% van de respondenten: "(zeer)mee eens". In totaal 2% van de respondenten antwoordt: "mee oneens". Het meest gekozen antwoord (43%) is: "Mee eens". Dit is ook het middelste antwoord (mediaan).

Op vraag "5 Ga je naar de dodenherdenking in onze gemeente?" antwoordt 56% van de respondenten: "Nee".

Op vraag "6 Stel je krijgt de mogelijkheid om de herdenking op 4 mei in te vullen, hoe zou de dienst er dan uit zien?" antwoordt 47% van de respondenten: "Ik zou niks veranderen aan de huidige herdenking".

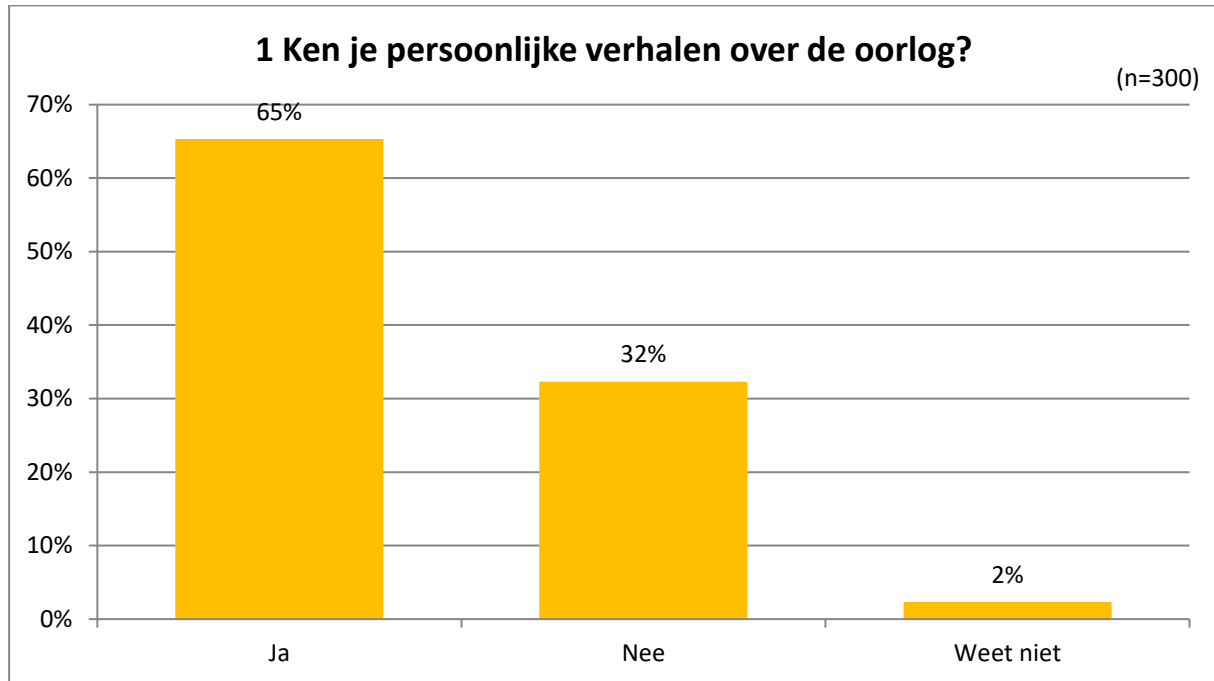
Op vraag "7 "4 en 5 mei moeten officiële vrije dagen worden"" antwoordt 40% van de respondenten: "Neutraal".

Dit en meer blijkt uit panelonderzoek TipMooiBernheze, waarbij 300 deelnemers zijn geraadpleegd.

1. Resultaten

1.1 Herdenkingen

Dat Nederland bevrijd werd in Tweede Wereldoorlog is inmiddels 74 jaar geleden. Op 4 mei herdenken we in Nederland de slachtoffers van de oorlog.

Op vraag "1 Ken je persoonlijke verhalen over de oorlog?" antwoordt 65% van de respondenten: "Ja".

Toelichting

- Ja**
- Als Wojstap en Museumboerderij hebben tgv het 70 jarige herdenking vele verhalen van inwoners van HDL verzameld en gepresenteerd
 - Ben geboren in 1933, dus was 7 jaar dat de oorlog uitbrak. Veel meegemaakt, dus nooit om te vergeten.
 - Ja van ons pap en schoonvader
 - Van mijn ouders
 - Van mijn ouders, schoonouders en mijn grootouders.
 - Van onze ouders
 - Via mijn ouders en dmv lezen
- Nee**
- Ben twee jaar na de oorlog geboren. Uitsluitend bekend met verhalen die ik gehoord heb van mijn ouders.
 - Geen persoonlijk meegemaakte verhalen, wel overleveringen.
- Weet niet**
- Niet bewust me gemaakt ben van 1938 .

1.1 Kun je hier een korte toelichting op geven? (n=192)

- Ooggetuige
- Beleving van mijn oma en opa.
- Ben mensen aan het interviewen voor de MBK
- Bevrijding van Oss in september 1944, overigens vage herinneringen, beschietingen door de Duitsers in januari 1945, verblijf in schuilkelders
- Corea
- Dat de Duitsers alle paarden meenamen
- Dat er een vliegtuig achter het huis in de wei van mijn schoonouders terecht kwam!
- De enige broer van mijn moeder is in de oorlog omgekomen, net als haar vader. Haar moeder bleef over met 7 dochter. Is heftig.
- De oorlogservaringen van mijn ouders met alle perikelen van onderduiken etc.
- De schaarste aan voedsel en kleding, het eten op de bon
- De verhalen heb ik van mijn moeder en schoonfamilie
- De verhalen heb ik vernomen van mijn ouders
- De verhalen van mijn ouders
- Door verhalen van opa en oma
- Door verhalen van ouderen die eht zelf meegemaakt hebben
- Ervaringen ouders
- Ervaringen van ouders en grootouders
- Familie uit Limburg zat tijdens de oorlog in Friesland
- Geboren in 1932 Oorlog meegemaakt
- Geen of bijna geen eten voor mijn moeder die in 1944 geboren is (hongerwinter)
- Granaat in kelder, waar mijn familie lag te
- Grootvader in werkkamp
- Heb ik persoonlijk meegemaakt
- Heropbouw nav oorlogsschade
- Het verhaal m.b.t. mijn vader die als laatste groep mannen, zes weken voor de bedrijding van Horst(Limburg) wrd afgevoerd naar Duitsland om daar verpolicht te gaan werken.
- Het zijn er te veel van diverse mensen, wij doen vrijwilligers werk met ouderen, en daar hoor ik die verhalen.
- Hoe het leven in Heesch was ten tijde van de oorlog, wat mensen er van meekregen (van opa's en oma's)
- Hoe mijn ouders in die tijd opgroeiden
- Hun hebben iemand in huis gehad die regelmatig nog een keer bij ons kwam vanuit nieuw zeeland
- Ik ben bijna 70 dat leefde toen
- Ik ben opgegroeid in Renkum waar de slag om Arnhem begon.
- Ik heb deelgenomen aan een 'studie'reis naar concentratiekamp Ravensbrück waarbij er overlevenden mee gingen om hun verhaal te delen.
- Ik heb vroeger met mensen gesproken die in de oorlog veel hebben mee gemaakt
- Ik weet van alle grootouders wat ze op hoofdlijnen hebben meegemaakt, zoals het jappenkamp in Indie
- Ik woonde van mijn 6e tot 12 jaar in provincie Utrecht en heb de oorlog meegemaakt en heb hier later veel over gelezen
- In ieder geval van mijn opa; hij vertelde er echter relatief weinig over.
- In mijn jeugd in de jaren 50 kwam de oorlog nog veel ter sprake in gesprekken van mijn ouders met burens, familie enz.
- Korte herinneringen van oma

- Mijn grootouders hadden onderduikers.
- Mijn moeder heeft de oorlog meegemaakt
- Mijn moeder in Duitsland
- Mijn moeder van 91 kan er nog levendig over vertellen
- Mijn moeder vertelt wat ze heeft meegemaakt en gezien.
- Mijn moeder vertelt wel eens iets over Dinther in de oorlogstijd. Mijn vader begon de laatste jaren ook wel eens wat te vertellen, maar had daar veel meer moeite mee.
- Mijn oma heeft de oorlog meegemaakt
- Mijn oma verborg Joden
- Mijn oma vertelde ons, de kleinkinderen, allerlei verhalen over de oorlog.
- Mijn opa is opgepakt en heeft in Duitsland in een kamp gezeten
- Mijn ouders en grootouders hebben de oorlog ondergaan. Mijn grootvader is gesneuveld
- Mijn ouders hebben beiden in de Jappenkamp gezeten. Het ouderlijk huis van mijn schoonmoeder is opgeëist door de Duitsers.
- Mijn ouders hebben er hele verhalen over verteld dat pa ondergedoken zat en allen vaak in de schuilkelder onder het huis van moeder. (de schuilkelder is er nog altijd) toen is ook hun relatie ontstaan. vandaar dat het herhaaldelijk werd verteld.
- Mijn schoonouders hebben de oorlog meegemaakt en vertelden er wel eens over
- Mijn vader en moeder hebben de oorlog meegemaakt
- Mijn vader heeft de oorlog meegemaakt en er veel over vertelt
- Mijn vader heeft de oorlog meevemaakt
- Mijn vader heeft de Oorlogswinter meegemaakt in Amsterdam, met allerlei verhalen...
- Mijn vader heeft deze mee gemaakt en ondergedoken gezeten
- Mijn vader heeft in de oorlog mee gevochten tegen de Duitsers
- Mijn vader heeft in het verzet gezeten, bij hem en zijn ouders verbleven ongeveer 30 onderduikers
- Mijn vader heeft vele verhalen verteld over hoe hij het ervaren heeft als kind.
- Mijn vader kon over de oorlog vertellen, wat hij als kind meegemaakt had
- Mijn vader woonde in Nijmegen en daar werd hevig gevochten. Hij ging met de fiets weg en de kogels vlogen langs hem heen.
- Moeder heeft tot 1945 in Indonesië gezeten. Vader is gedeporteerd naar Duitsland.
- Mondelinge overleveringen over de slag om Heesch in september 1944
- Nog van ouders
- Oma vertelde er vroeger over
- Omas en opas
- Onderduikadres bij schoonmoeder
- Onderduiken oma
- Opa
- Ouders hebben oorlog meegemaakt
- Ouders hebben oorlog meegemaakt.
- Oudoom die tewerkgesteld werd in Duitsland en ontsnapte.
- Over wat onze ouders hebben verteld
- Tijdens bombardementen vielen personen van het hoge gebouw
- Tijdens de herdenkingsdiensten in Bernheze vertellen ze ieder jaar een persoonlijk verhaal
- Tijdens een bombardement beschermde m'n moeder me met haar lichaam.
- Tijdens oorlog hebben de Duitser in de boerderij van mijn vader gebivakeerd
- Vader heeft gevangen gezeten in Scheveningen, wegens verzetsactiviteiten
- Vader heeft gevochten in de oorlog
- Vader zat in het verzet

- Van mijn moeder ,vluchtelingen uit Nijmegen
- Van de generatie van mijn grootouders en van school.
- Van familieleden veel verhalen gehoord over de oorlog.
- Van grootouders
- Van mijn (groot)ouders
- Van mijn familie
- Van mijn grootvader in onderduik en vechten op de Grebbeberg, van mijn oma en moeder over hongerwinter
- Van mijn oma en mijn ouders
- Van mijn opa
- Van mijn opa die uit de trein sprong toen hij op transport naar Duitsland zat
- Van mijn ouders (7x)
- Van mijn ouders en grootouders
- Van mijn ouders en grootouders
- Van mijn ouders gehoord
- Van mijn ouders, die trouwden in 1938
- Van mijn ouders, huis van mijn moeder is plat gebombardeerd
- Van mijn ouders, niet uit deze streek
- Van mijn ouders, ooms en tantes
- Van mijn ouders. Duitsers door de straat. Engels vliegtuig dat neerstortte. En onderduikers.
- Van mijn vader
- Van mijn vader die in de Arbeidsdienst zat en later is ondergedoken. Hij was er wel gesloten over.
- Van mijn vader gehoord
- Van mijn vader, heeft in kamp Vught vastgezeten.
- Van oma en opa
- Van oma en opa van vroeger
- Van opa en oma
- Van opa en oma over die tijd
- Van ouders (3x)
- Van ouders en grootouders
- Vanuit mijn opa en oma
- Verhalen die mijn vader heeft verteld (geboren in 1911)
- Verhalen uit gesprekken met familie, kennissen over waar gevechten gevoerd zijn en wat dat voor hen betekende (b.v. Woonsituatie)
- Verhalen van mijn (schoon)ouders
- Verhalen van mijn moedero
- Verhalen van mijn opa en oma's
- Verhalen van mijn ouders (2x)
- Verhalen van mijn ouders en vanuit boeken
- Verhalen van mijn ouders, die hebben de oorlog meegemaakt
- Verhalen van mijn vader en ik lees er veel boeken over en kijk documentaires
- Verhalen van mijn vader en moeder
- Verhalen van mijnouders, films en boeken
- Verhalen van ons pap en schoonvader
- Verhalen van ouders die (als jeugdigen) de oorlog meemaakten
- Verteld door m.n. familieleden
- Via de generatie van mijn vader en moeder, die de oorlog heeft meegemaakt
- Via kennissen
- Via mijn ouders

- Via mijn ouders en dmv lezen
- Via mijn vader en oom
- Via verhalen van grootouders, dwangarbeid
- Vliegtuigen die laag over vlogen, bommen en onderduiken
- Vooral de hongerwinter (woonde in Haarlem) om nooit te vergeten.
- We werden onder schot gehouden bij de duisters om de engelsen terug te dringen vanaf nuland naar oss
- Weet uit eigen ervaring de bevrijding van Den Bosch nog.
- Wiege met oma erin werd omver gesmeten toen de Duitsers het huis kwamen binnenvallen op zoek naar onderduikers (zaten er wel, hebben ze niet gevonden)
- Zie boven

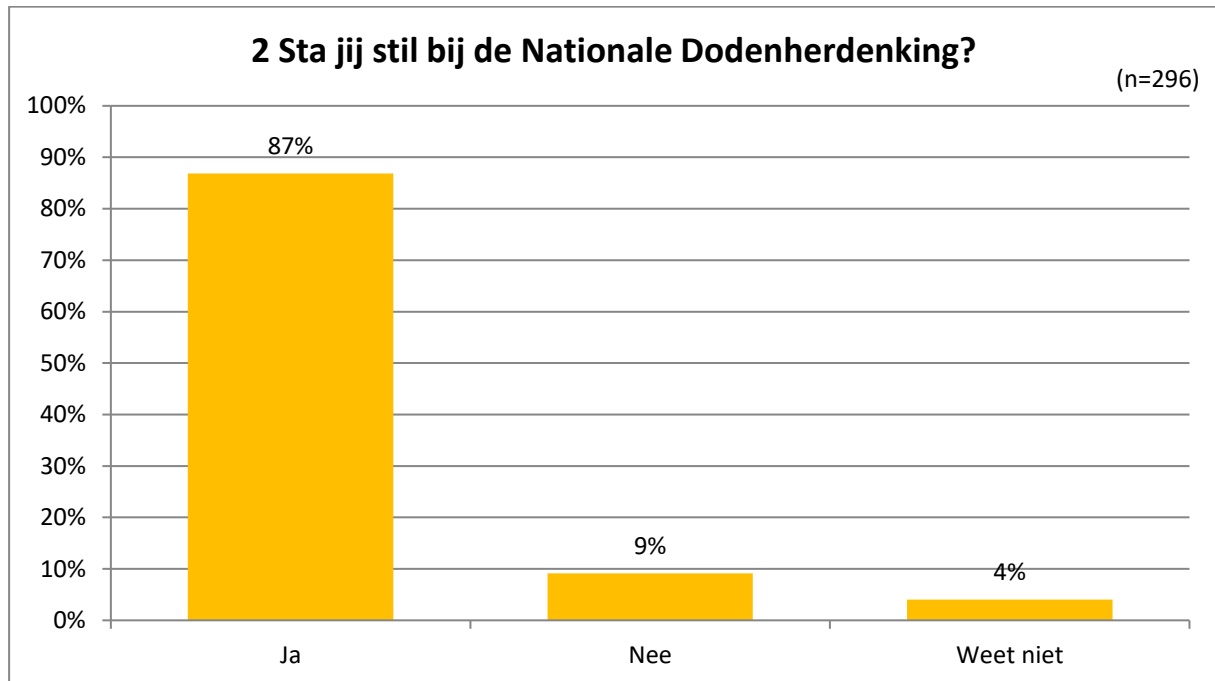
Toelichting

Ja, namelijk: • Ze hebben ook altijd vertelt dat er wat verschil zat van gehele bevrijding rondom de brug van Grave, ze woonde zelf in de buurt van Zevenaar.

22% = Nee

2% = Weet niet

1.2 Nationale herdenking op de Dam

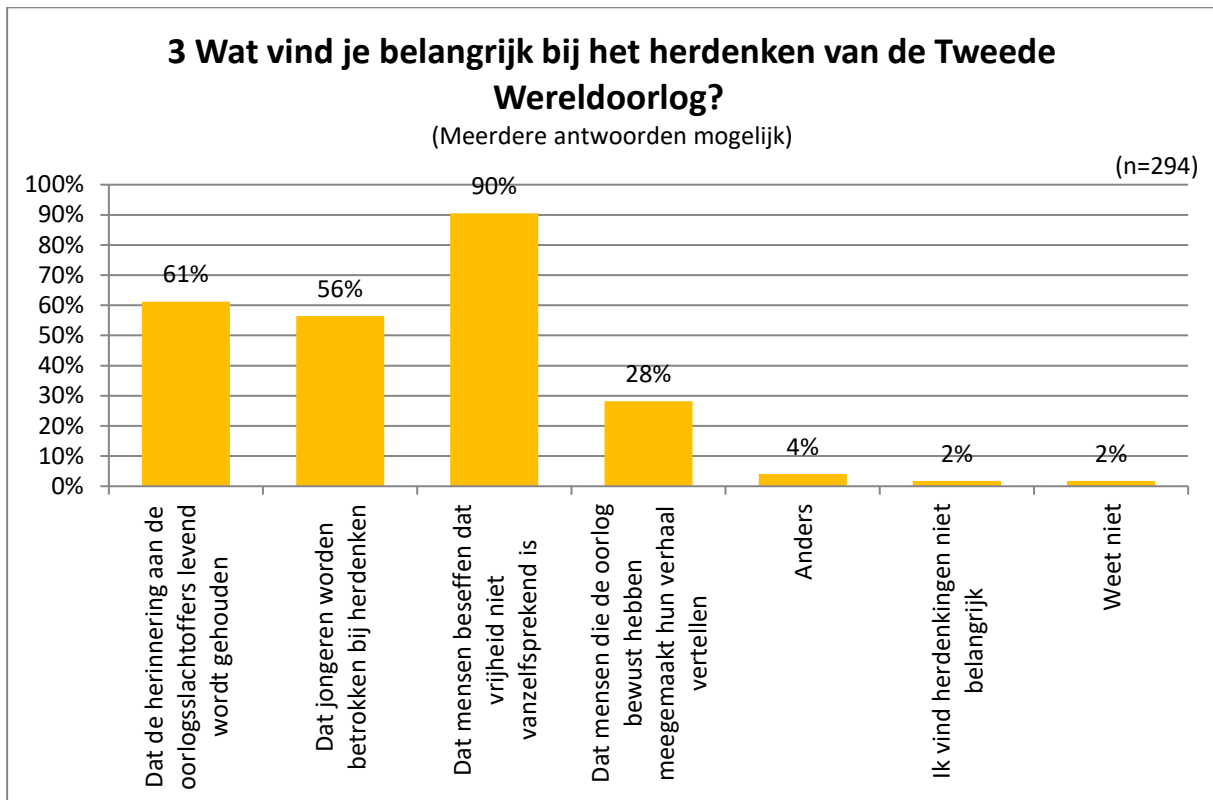

Op vraag "2 Sta jij stil bij de Nationale Dodenherdenking?" antwoordt 87% van de respondenten: "Ja".

Toelichting

- Ja
- Altijd, en overall
 - Dat hoort iedere Nederlander te doen.
 - De dodenherdenking is mij met de paplepel ingegeven. Ik zal de 2 minuten stilte nooit overslaan, zelfs niet als ik met vakantie ben (zoals vorig jaar in Italië).
 - Er zijn te veel slachtoffers gevallen voor onze vrijheid
 - Goed om dit aan de volgende generatie door te geven
 - Omdat wij dat nooit mogen vergeten, al heb ik het zelf niet mee gemaakt. En ook is het belangrijk voor de jeugd.
 - Volgens mij is het dit jaar 75 jaar geleden en niet 74!! Tenminste de slag om Heesch!!! Dus....een uitstekende gebeurtenis om hier in Heesch extra bij stil te staan!!!!

Dit jaar is het 74 jaar geleden dat het zuiden van Nederland werd bevrijd van de Duitsers.

Op vraag "3 Wat vind je belangrijk bij het herdenken van de Tweede Wereldoorlog?" antwoordt 90% van de respondenten: "Dat mensen beseffen dat vrijheid niet vanzelfsprekend is".

Anders, namelijk:

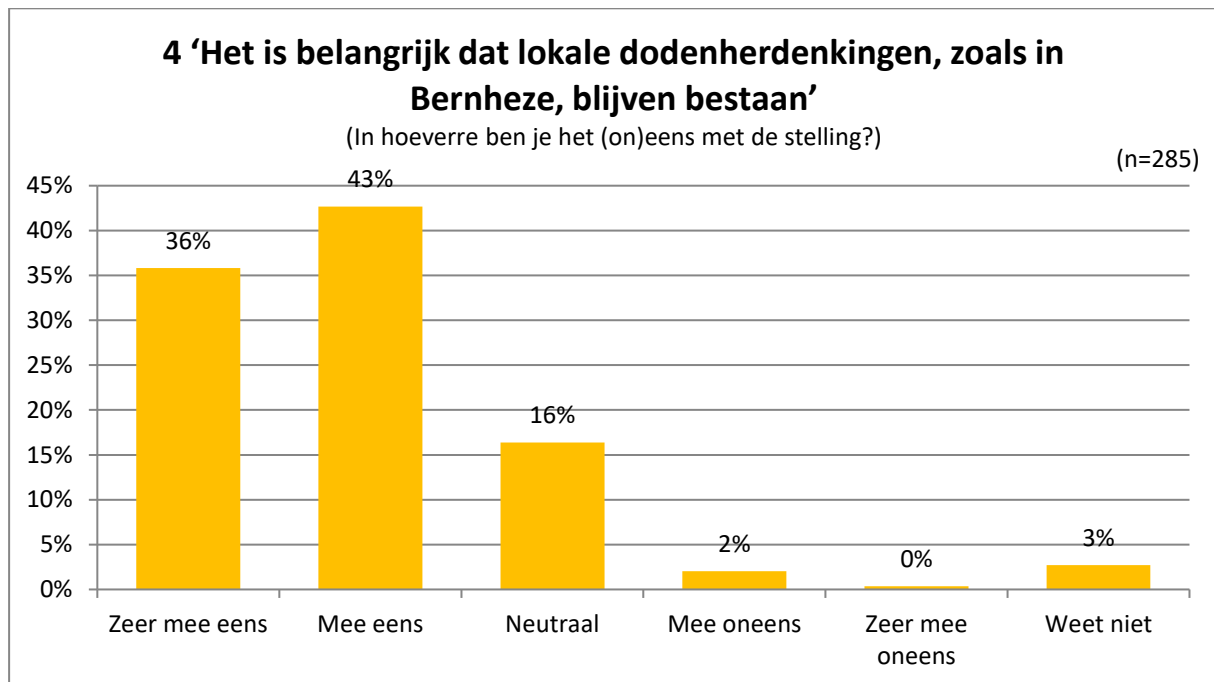
- Bewustzijn van onze geschiedenis
- Dat er op het moment nog steeds oorlog is en dat we dat ook niet mogen vergeten. Want ook die oorlog eist zijn slachtoffers
- Dat het nooit meer moet gebeuren
- Dat men weet hoe een oorlog kan ontstaan en wat de gevolgen zijn van rare afwijkende denkbeelden.
- Dat niet wordt vergeten dat mensen voor onze vrijheid hebben gevochten en dat ons land weer is opgebouwd tot de welvaart waarin we nu leven
- Dat ook 'buitenstanders' zich voor ons hebben opgeofferd
- Dat we ons moeten blijven verzetten tegen welke vorm van onderdrukking dan ook
- Er samen over praten en dat iedereen zijn best zal doen dat dit nooit meer gaat gebeuren
- Hoe wij ons gedragen hebben in wo2
- Nie wieder!
- Vrijheid is niet vanzelfsprekend
- Wanneer leert de mensheid van de verschrikkingen van een oorlog.. De oorlogen blijven doorgaan.

Toelichting

- ‘Dat mensen die de oorlog bewust hebben meegemaakt hun verhaal vertellen’ - hierbij wel wanneer deze mensen dit zelf willen!
- Dit mag niet meer gebeuren. Dus jong en oud moet daar aan meewerken.
- En volgens mij zijn wij in september al 75 jaar bevrijd.
- Herdenken uit respect voor de mensen die gewond en gesneuveld zijn zolang totdat er niemand meer van leeft.
 Daarna overgaan tot opvoeden wat is vrijheid; hoe bewaken we die; oorzaken van oorlog (of te wel geschiedenis/maatschappijleer); hoe is het elders: uitgaan van de actualiteit en daarbij kan onze geschiedenis meegenomen worden/ als voorbeeld gesteld worden.
- Houd het actueel
- Ik merk dat ik er ambivalent tegenover sta. Er is zo veel gebeurd en er gebeurt nu nog steeds in de wereld, dat het in toenemende mate arbitrair lijkt om nu juist dit eruit te pikken om te herdenken. Toen nog veel nabestaanden van slachtoffers leefden vervulde het waarschijnlijk voor hun een specifieke functie; en wellicht nu nog maar het worden er steeds minder. Om het relevant te houden zouden dus jongeren meer betrokken moeten worden. Maar het kan ook zijn dat als men nu alles zou gaan overzien en zou gaan kiezen wat het meeste speciale aandacht verdient voor bewustzijn van de geschiedenis, er iets anders naar voren komt. Op zich denk ik wel dat de doden van de tweede wereldoorlog ook dan nog veel kans maken, maar weten doe ik het niet. Misschien is het wel vooral het plichtmatige jaarlijks terugkerende van hetzelfde in weerwil van al het andere dat me eraan tegenstaat, en zou er dus ook een afwisseling gemaakt kunnen worden van wat er herdacht wordt, waarbij dit wel een terugkerend thema kan zijn maar niet jaarlijks hoeft.
- Uit ervaring weet ik hoeveel indruk het op scholieren maakt als een oorlogsslachtoffer zijn/haar verhaal vertelt in de klas.

1.3 Lokale herdenking in Bernheze

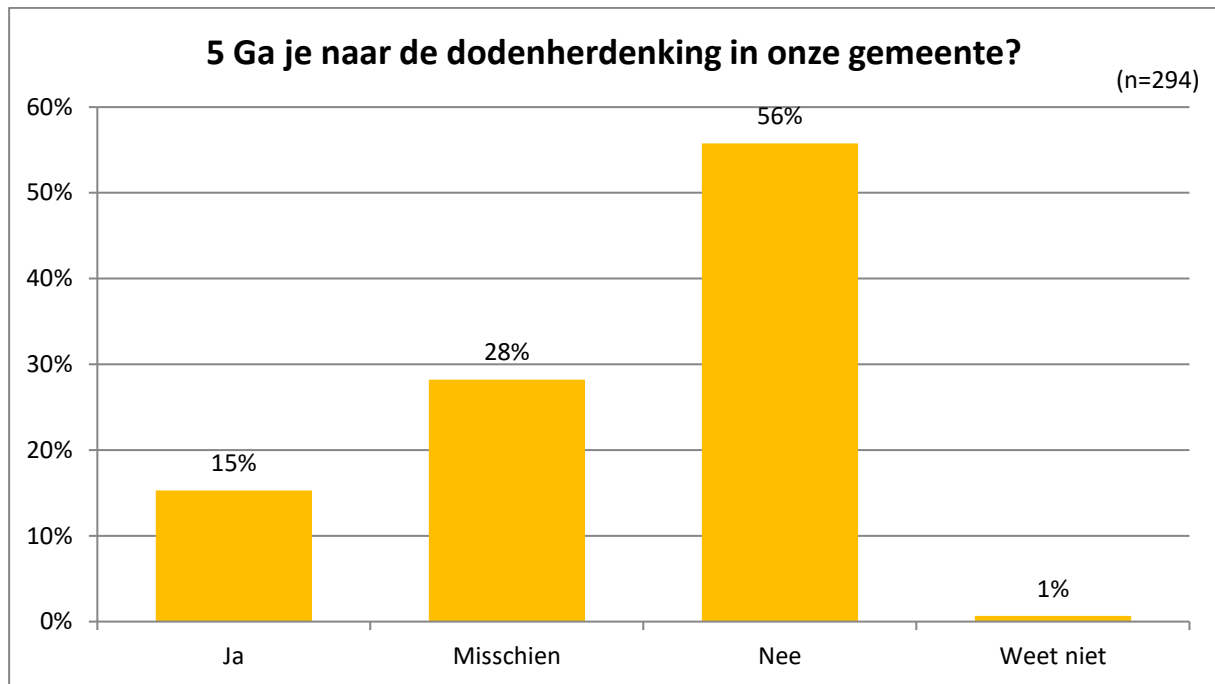
Niet alleen op de Dam in Amsterdam is een herdenking, ook in onze gemeente wordt een herdenking georganiseerd.

Op stelling "4 'Het is belangrijk dat lokale dodenherdenkingen, zoals in Bernheze, blijven bestaan'" antwoordt in totaal 79% van de respondenten: "(zeer)mee eens". In totaal 2% van de respondenten antwoordt: "mee oneens". Het meest gekozen antwoord (43%) is: "Mee eens". Dit is ook het middelste antwoord (mediaan).

Toelichting

- Zeer mee eens**
- Belangrijk voor onze geschiedenis
 - Dit mag nooit vergeten worden !!!
 - Dit nooit vergeten
 - Ik vind dat het zeker onder de aandacht moet blijven vooral omdat jongeren zich er ook bewust van worden
 - Verhalen van slachtoffers blijven vertellen
- Mee eens**
- Staat wat dichterbij
- Neutraal**
- Zolang er bewoners in onze gemeente zijn die de tweede wereldoorlog bewust hebben meegemaakt, vind ik dat er een herdenking in de gemeente moet blijven bestaan.
- Weet niet**
- Zelfde ambivalentie als bij de herdenking in het algemeen. Wel denk ik dat het hier misschien wat relevanter is dan gemiddeld doordat er volgens mij veel ouderen wonen die er nog persoonlijke ervaringen mee hebben. Maar eigenlijk zou je dan mensen met persoonlijke ervaringen ook specifiek moeten vragen of zijzelf ook echt vinden dat het ieder jaar herdacht moet worden, dat kan ik niet echt voor hen invullen.
 - Zie ook vorige vraag. Daarbij De meeste jongelui die uitgenodigd worden lijken onder de indruk; zeker wanneer er nog iemand was die er over kon verhalen.

Op vraag "5 Ga je naar de dodenherdenking in onze gemeente?" antwoordt 56% van de respondenten: "Nee".

Toelichting

- Ja**
- Of in een andere gemeente (Oss of in Limburg, waar ik vandaan kom)
- Misschien**
- Als ik in de gelegenheid ben.
 - Of elders
- Nee**
- Andere verplichtingen
 - Doden herdenking in andere gemeente
 - Helaas ivm verjaardag partner
 - Ik ga elk jaar naar Eindhoven op begraafplaats de oude toren om daar de herdenking bij te wonen
 - Ik ga met ons Gilde naar de jaarlijkse dodenherdenking bij de fusiade plaats in Vught
 - Ik ga na de 2 minuten stilte wel naar de film "de Bankier van het verzet"
 - Ik moet helaas werken, anders was ik waarschijnlijk wel gegaan.
 - Ik woonde toentertijd niet in Noord-Brabant maar in Utrecht.
 Voel me niet betrokken bij de herdenking in Heesch

6 Stel je krijgt de mogelijkheid om de herdenking op 4 mei in te vullen, hoe zou de dienst er dan uit zien? (n=293)

Ik zou niks veranderen aan de huidige herdenking (47%)

Invulling herdenking (9%):

- Alle kerkklokken tegelijk luiden
- Andere locaties, geen kerk, want het is de overheid die deze herdenking organiseert, niet de kerk
- De huidige herdenking is zeer waarsig. Waarom tonen niet meer mensen respect en deelname
- Een bijeenkomst in de Pas voorafgaand aan een kranslegging bij het monument
- Goede combinatie van ervaringen uit het verleden met vraagstukken van nu. Dit alles, opdat toehoorders zich realiseren dat vrijheid niet vanzelfsprekend is. Ook vandaag de dag niet!
- Ik zou jongere mensen die geen oorlogheben meegemaakt meer aan het woord laten en hen laten vertellen wt het voor hen betekent om iedere dag in vrijheid te leven.
- Kerkelijke viering voor iedereen
- Laten plaatsvinden met militaire erewacht
- Los van de kerk!!
- Meer inbreng van jongeren
- Meer jongere mensen betrekken
- Meer op jongeren gericht
- Meer stilstaan bij de gevallen van andere oorlogen naast die van de WO 2
- Meer tijd voor toekomst.
- Meer variëren.
- Met kinderen en ouderen kinderen maken tekeningen,gedichten ouderen vertellen
- Moderner
- Niet alleen stilstaan bij de gevallen, maar ook ingaan op het "vrijheids" besef van de huidige maatschappij
- Niet herdenken
- Persoonlijk verhaal familie oorlogsslachtoffer
- Scholen betrekken bij de dienst
- Stilstaan bij meningsvrijheid
- Verhalen van ouderen over oorlog en verhalen van jongeren over de herinneringen aan de oorlogsgeneratie. Doorgeven vd gevoelens en ervaringen is belangrijk. Incl. Minuut stilte
- Vertelling van een jong mens uit hun familie,een overlevender of verzetsstrijder ernaast,burgermeester,stilte,verhaal en beloven dat dit nooit meer mag.Hoe het begon de ontmenselijking en wat daarvan komt.EN onze verschrikkelijke rol in het geheel ook na de oorlog.
- Vooral aandacht besteden aan het behouden van de vrijheid waar toen voor gevochten is.

Weet niet (44%)

Toelichting

Ik zou niks veranderen aan de huidige herdenking

- Deze traditie moet je zoveel mogelijk in stand houden.
- Uit eigen ervaring weet ik, dat het moeilijk is om jeugd en inwoners bij de 4 mei herdenking te betrekken. Maar helaas valt dodenherdenking in de meivakantie.

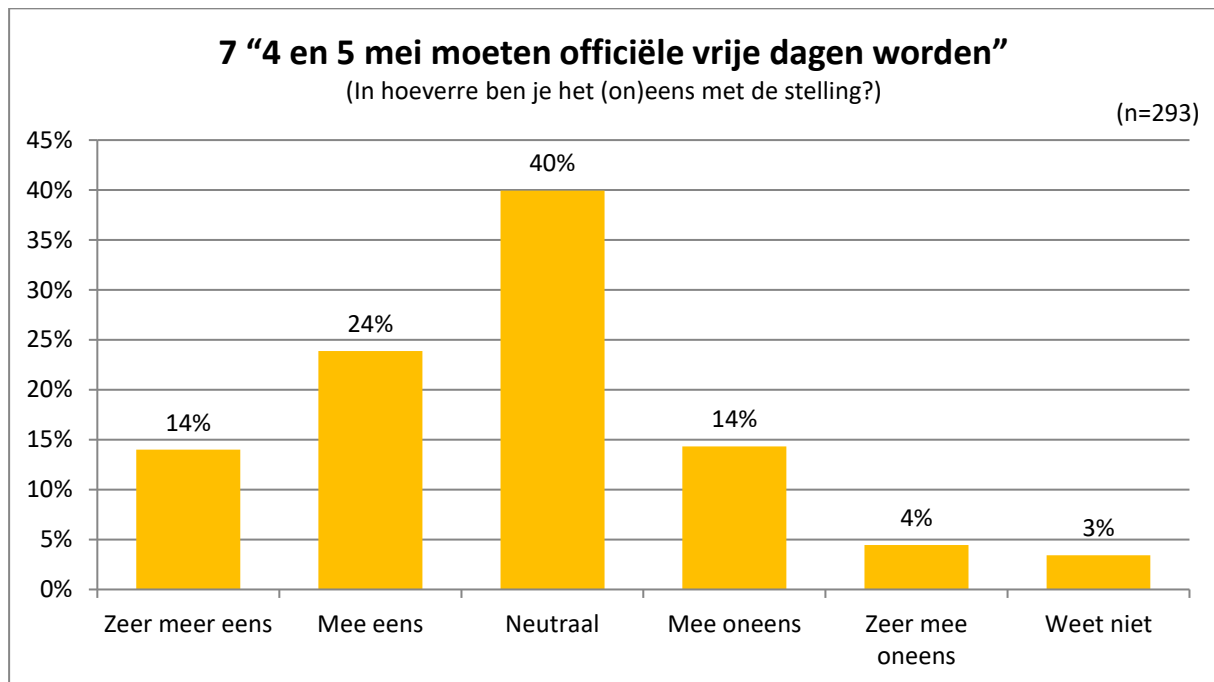
Invulling herdenking:

- De oorlog in Bernheze is ook heftig geweest. er zijn veel verhalen die verteld kunnen worden, gekoppeld aan hedendaagse thema's
- Op scholen veel meer aandacht aan schenken.Parallellen trekken met het heden en de politiek van nu.
- We mogen het verleden en de lessen uit het verleden niet vergeten, maar het verleden is voorbij. Het gaat nu om het heden en de toekomst. Dat mis ik.

Weet niet

- Dat valt rauw op m'n dak, daar moet ik eerst goed over nadenken.
- Geen idee

1.4 Vrije dagen

Op vraag "7 "4 en 5 mei moeten officiële vrije dagen worden"" antwoordt 40% van de respondenten: "Neutraal".

Toelichting

- Zeer meer eens**
- Alleen 5 mei is voldoende. En 4 mei in de avond.
 - Bijvoorbeeld in plaats van Pinksteren waarvan bijna niemand weet wat er eigenlijk gevierd wordt.
 - Dat men naar die herdenking kan gaan!!
 - Maar dan ook voor iedereen, ook het bedrijfsleven.
 - Oorlog moet nooit meer terug komen
 - We mogen ons als Nederlanders best eens wat nationalistischer opstellen
- Mee eens**
- 5 mei zou een officiële vrije dag moeten zijn. 4 mei niet.
 - Alleen 5 mei bevrijdingsdag vrij. 4 mei vind ik een avondherdenking beter. Een vrije dag wordt al gauw een uitgaansdag.
 - Alleen 5 mei.
 - Het zou mooi meegenomen zijn. maar niet noodzakelijk
 - Ik verwacht dat het voor de jeugd dan meer gaat spelen
 - Ik vind beide dagen overdreven. 4 Mei kan gewoon een werkdag zijn, maar laat dan wat meer de economische activiteiten in de avond achterwege. 5 mei mag van mij elk jaar en niet een keer in de vijf jaar, een verplichte vrije dag zijn.
 - Ik zou vooral Bevrijdingsdag als officiële vrije dag toepasselijk vinden.
 - Laat Hemelvaartsdag maar vervallen
 - Maar dan alleen 5 mei elk jaar en niet zo als nu om de vijf jaar.
- Neutraal**
- 4 mei 's avonds herdenken, winkels zouden dan dicht moeten zijn. 5 mei zou elk jaar een (hele) feestdag moeten zijn.
 - 4 mei is 's avonds, 5 mei hoeft niet noodzakelijk een algemene vrije dag te worden.
 - 4 mei niet echt nodig maar 5 mei wel

- 5 mei Ja 4 mei nee
- Alleen wanneer het meer is dan traditie herdenken. Nu lijkt de commercie / festival vwb 5 mei erg belangrijk. Vrijheid vieren is goed, maar welke vrijheid vier je? Alleen dat er geen oorlog is? Ook dat je mag zijn wie je bent en daarbij de ander respecteert?
- Elders inleveren bijv 2e paasdag
- Het is de vraag of dat de deelname aan de herdenking versterkt. Jongeren plannen vaak andere activiteiten die niet met de herdenking te combineren zijn.
- Iedere 5 jaar is voldoende.
- Ik vind het goed dat men op 5 mei vrij is, zodat de vrijheid gevierd kan worden. 4 mei hoeft voor mij niet per se een officiële vrije dag te worden. Wel zou je vanaf 'n uur of 5 vrij moeten zijn, zodat je 's avonds de doden kunt herdenken.
- Maakt me niet uit
- Vrij op 5 mei elke 5 jaar
- Zoals nu is prima

Mee
 oneens

- 5 mei wel feestdag
- Alleen 5 mei moet een officiële vrije dag worden.
- Alleen Bevrijdingsdag
- De meeste mensen zien het dan toch als vrije dagen, doen verder niets aan dodenherdenking en gaan naar pretparken en concerten.
- Eventueel 5 mei wél, maar niet allebei
- Ik vind dat iedereen het recht heeft om op 4 mei de 1 minuut stilte in acht te nemen en dat werkgevers hiervoor ook bewust de ruimte moeten geven, maar een verplichte vrije dag hoeft 4 mei niet te worden.
- Ik vraag me dan wel af of men door die officiële vrije dagen, ook bewuster worden van de herdenking en viering.
- Ik zou alleen 5 mei voor alle mensen een officiële vrije dag willen en wel zodanig dat er niet mee gesjoemeld wordt zoals nu.
 De regering legt de verantwoordelijkheid bij de werkgevers, waardoor onduidelijkheid ontstaat van wel of niet.
 Ik vind in vrijheid leven een te groot goed om mee te sjoemelen en vind 1 herdenkingsdag daarom terecht en voldoende.
- Vele hebben al zo verschrikkelijk veel vrije dagen!!!!!!!!!!!!!!
- Voor velen die dan vrij hebben is de gedachte dan niet bij de herdenking of bevrijding, maar ik heb weer een paar dagen vrij en kan dus weg
- Wel even bij stilstaan maar geen vrije dag van maken

Zeer mee
 oneens

- 4 mei hoeft geen vrije dag te zijn. een uur reflectie in de avond is voldoende. 2 dagen achter elkaar zal meer besteed worden aan (korte) vakanties. en dat gaat ook ten koste van de bevrijdingsfestivals
- Om de 5 jaren op 5 mei de vrije dag handhaven, zoals dat nu geregeld is.

- Weet niet
- Als 'we' er echt iets mee willen qua ècht met zn allen stilstaan bij de geschiedenis zou het wel goed zijn. Maar we hebben al zoveel verplichte vrije dagen, dus dat hoeven er niet meer te worden. Om hierover te beslissen zou dus gekeken moeten worden naar alle verplichte vrije dagen die er al zijn en waarom die eigenlijk vrij zijn, èn naar wat we nu eigenlijk het belangrijkste vinden. Misschien komt één of beide van deze dagen er dan toch wel uit!
 2 dagen achterelkaar vind ik daarin wel veel, maar als ik erover nadenk vullen ze elkaar wel inhoudelijk goed aan, en als het lukt om mensen echt bewust te maken van en mee te nemen in waar de dagen voor zijn dan zou dat van meerwaarde kunnen zijn. Wel denk ik dat er dan ook wel wat meer discussie mag zijn over wat vrijheid nou eigenlijk is, en in hoeverre we dat nu werkelijk hebben. Vergeleken met onder de bezetting zullen we zeker veel meer vrijheid hebben! Maar toch geloof ik dat veel mensen zich nu toch bedrogen voelen in de vrijheid die we nu zouden hebben, al is dit van een heel andere orde dan in de oorlog, en ik hoor daar dan ook wel gemopper over rondom bevrijdingsdag en daar lijkt dan in de publieke ruimte weer niet echt ruimte voor gemaakt te worden want we moeten verplicht blij zijn. Ik vind dus wel dat daar dan ook iets mee moet, al is te hopen dat het gevoel van bevrijding uiteindelijk toch de boventoon krijgt die dag.
 - Vind het een belangrijk thema dus zouden officiële vrije dagen mooi zijn maar dan wel in het kader van alle oorlogen en niet alleen 2e wereldoorlog. Daarbij is het misschien van te belang te overwegen waarom andere dagen officiële vrije dagen zijn (veelal vanuit katholiek geloof namelijk). Herdenking en vrijheid betreft iedereen.

2. Onderzoeksverantwoording

Onderzoek	:	TipMooiBernheze
Onderwerpen	:	Herdenkingen
	:	Nationale herdenking op de Dam
	:	Lokale herdenking in Bernheze
	:	Vrije dagen
Enquêteperiode	:	12 april 2019 tot 02 mei 2019
Aantal respondenten	:	300
Foutmarge	:	5,6% (bij een betrouwbaarheidsniveau van 95%)
Aantal vragen	:	9
Rapportagedatum	:	3 mei 2019

* Met het betrouwbaarheidsniveau van 95% wordt bedoeld dat de resultaten in dit onderzoek in 95% van de gevallen overeenkomt met de werkelijkheid. Hierin wordt altijd een foutmarge meegenomen, in dit geval bedraagt de foutmarge 5,6%. De resultaten in dit onderzoek kunnen 5,6% afwijken. Wanneer de foutmarge onder de norm 5% zit, dan is er sprake van een representatief onderzoek. Dit is hier **niet** het geval.

2.1 Methodiek

- In overleg met MooiBernheze.nl zijn de vragen opgesteld.
- De vragenlijst is verstuurd naar de leden van het Tip-burgerpanel op 24 april 2019 door middel van een begeleidend schrijven.
- Een herinneringsmail is gestuurd op 30 april 2019.

2.2 Leeswijzer

De toelichtingen in deze rapportage zijn de letterlijke antwoorden die de respondenten hebben gegeven tijdens het invullen van de enquête. Hier kunnen spellings- en grammaticafouten in zitten.

3. TipMooiBernheze

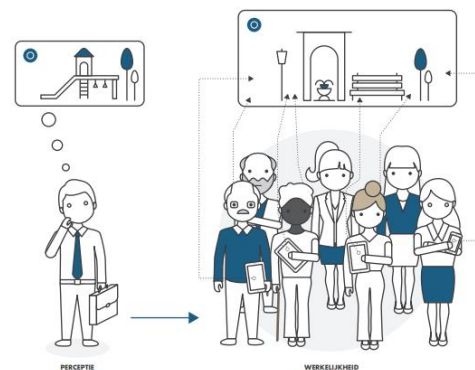
Mensen hebben vaak hun mening klaar. Ze zijn voor of tegen een nieuw idee dat opborrelt in de samenleving.

Onderzoeksbureau Toponderzoek wil de betrokkenheid van de inwoners van Bernheze vergroten. Via het panel TipMooiBernheze kunnen alle inwoners in de gemeente Bernheze hun mening kenbaar maken over onderwerpen die leven in hun samenleving. Ze geven raad, tips, om een gemeenschappelijk vraagstuk aan te pakken.

Op www.tipmooibernheze.nl kan iedereen een [aanmeldingsformulier](#) invullen. Van tijd tot tijd worden deelnemers gevraagd naar hun mening over actuele onderwerpen.

De deelnemers zijn en blijven anoniem en kunnen per onderzoek zelf beslissen of meedoen. Ze zijn niets verplicht. Het invullen van een enquête duurt slechts enkele minuten en de onderwerpen zijn sterk afhankelijk van de actualiteit.

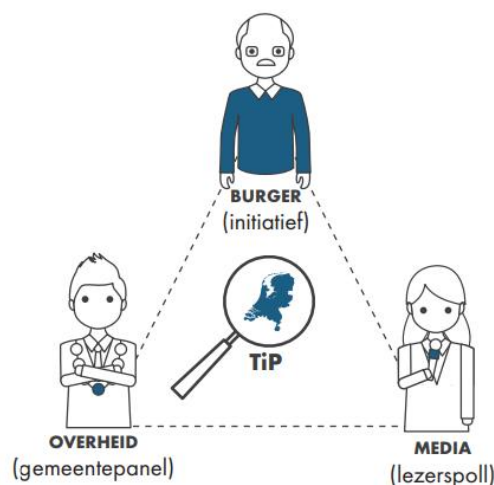
TipMooiBernheze is een gemeenschapspanel, opgezet vanuit de gemeenschap. Heeft u marktonderzoeksvragen of andere vragen over burgerraadplegingen, dan kunt u deze altijd stellen aan enquete@toponderzoek.com. Het is ook mogelijk om zelf onderwerpen aan te dragen voor de lokale peilingen.

Lees hier meer over de [TIP-methodiek](#).

TipMooiBernheze maakt het gemakkelijk om zonder veel moeite je zegje te doen! En om snel marktinformatie op te halen over Bernheze en omgeving.

Zie eerdere [onderzoekresultaten](#), waaronder 'Drugs', 'Gemeenteraadsverkiezingen' en 'Wonen'.

4. Toponderzoek

Toponderzoek is een Horsters no-nonsense bedrijf, dat sterk is in het **raadplegen van meningen**. In een mondige wereld waarin men direct resultaat wil zien, is het raadplegen van meningen / ervaringen / beleving van belang om te overleven.

Onze **professionele en flexibele** medewerkers hebben **interesse** voor uw onderzoeksvraag om de beleving en inzichten vanuit de maatschappij regulier zichtbaar te maken. Door een **transparant** inzicht in hetgeen leeft en speelt onder burgers / bestuurders / politici, levert dit beter beleid en meer draagvlak op. Tips worden aangeleverd. Tevens toetst u of ingezette acties resultaat hebben.

Toponderzoek faciliteert dit proces als onafhankelijk onderzoeksbureau TIPTOP voor u. Het onderzoeksbureau heeft de beschikking over eigen TIP-burgerpanels (landelijk > 60 burgerpanels) en het overheidspanel Overheid in Nederland.

Blijf op de hoogte via de [Topletter](#).

Toponderzoek
Expeditiestraat 12
5961 PX Horst

www.Toponderzoek.com
enquete@toponderzoek.com
085-4860103

Toponderzoek is lid van MOA.